

Виховна година у 6 класі. Учимся бути толерантними

Толерантність означає повагу, здатність без агресії сприймати думки, поведінку, форми самовираження та спосіб життя іншої людини, якщо вони відрізняються від наших. Слайд 2

Мета: ознайомити учнів із загальнолюдськими цінностями, розширити словниковий запас, розвивати гнучкість мислення, формувати навички толерантного спілкування.

Обладнання: мультимедійна дошка, аркуші формату А4, фломастери, маркери, бланки до тесту «Риси толерантності».

ХІД ЗАХОДУ

1 Привітання.

Учитель. Рада бачити вас у гарному настрої. Сподіваюся, сьогоднішня спільна робота не буде марною, а знання, які ви отримаєте, знадобляться вам.

2. Вправа «Мій образ»

Учитель роздає всім дітям аркуші А4, на яких кожному потрібно написати своє ім'я й намалювати власний образ (це може бути певний символ, предмет, будь-що).

Слід наголосити, що вміння малювати тут не важливе. Коли всі виконають завдання, пропоную кожному по черзі назвати своє ім'я й розповісти про власний образ.

Після закінчення презентацій створюємо «галерею портретів».

Учитель. А тепер погляньмо на нашу галерею.

• Подумайте і скажіть, який висновок ми можна зробити після виконання цієї вправи? *(Усі люди різні)*

• А як же нам, таким різним, жити, навчатися й працювати разом, та ще й не сперечатись одне з одним? *(Потрібно бути толерантними один до одного)*

А що таке толерантність і як бути толерантною людиною, ви дізнаєтесь на сьогоднішньому занятті, тема якого — «Толерантність у нашому житті».

Кожен із нас незалежно від соціального статусу, віку й статі хоче, щоб його любили, поважали, цінували. Кожен мріє про те, щоб інші дарували йому тепло, добро, відчуття комфорту й радості спілкування. Водночас мало хто замислюється над значенням цих слів.

• Подумайте і скажіть, що таке добро? **Слайд 3**

• Що означає «бути доброю людиною і робити добро іншим»?

• А як можна подарувати тепло?

• Як ви думаєте, що таке захист?

• Що означає «бути захищеним»?

Учитель. У кожного з нас є дорогі серцю місця, куди завжди хочеться повернутися. Там нас люблять, захищають, поважають і завжди чекають. Найкомфортніше у сім'ї, в якій ми зростаємо. **Слайд 4**

• Поміркуймо, а де ще ми можемо відчути повагу інших людей? Так, це наша школа. Скільки б не минуло років, що б не сталося в житті, двері школи завжди відчинені. Ваші вчителі радо зустрінуть вас. Школа — це ще одна велика родина.

• Якими словами можна схарактеризувати стосунки в родині? *(Любов, дружба, повага, поблажливість.)*

Сьогодні ми ознайомимося ще з одним поняттям, яке характеризує добрі взаємини між людьми, — толерантністю, що означає повагу, здатність без агресії сприймати думки, поведінку, форми самовираження та спосіб життя іншої людини, якщо вони відрізняються від наших.

Передусім «толерантність» — це доброзичливе й поблажливе ставлення до чогось. Але толерантна людина не повинна бути поблажливою до всього, наприклад, до порушення прав людини чи маніпуляцій і спекуляцій. Те, що порушує загальнолюдську мораль, не повинно сприйматися толерантно.

3. Вправа «Зашифровані слова»

Учитель. Отже, бути толерантною людиною — значить поважати людей. Наскільки ми поважаємо ту чи іншу людину, свідчить наше вміння ввічливо спілкуватися.

• Які слова потрібно використовувати, щоб із нами було приємно спілкуватися? (*Ввічливі слова.*) Зараз перевіримо, чи знаєте ви їх.

• На дошці заздалегідь записані слова ввічливої людини, але букви в них переставлені місцями:

- добрий день — ЙДБРИО НБЕД;
- добрий ранок — ОКРАН БОДИЙР;
- добрий вечір — ІРЧЕВ БОРИЙД;
- дякую — КУЮДЯ;
- будь ласка — ДУБЬ САКАЛ;
- пробачте — РОПЧЕБАТ;
- до побачення — НЯОПЧЕБАН ОД.

4. Тест «Риси толерантної людини» Слайд 5

Інструкція. Спочатку в стовпчику «А» поставте знаки «+» навпроти тих трьох якостей, які, на вашу думку, у вас найбільше виражені: «0» — навпроти тих трьох якостей, які найменше виражені. Потім у стовпчику «Б» поставте знаки «+» навпроти тих трьох якостей, які, на вашу думку, найбільш характерні для толерантної особистості.

Кожен учасник одержує бланк тесту «Риси толерантної особистості» (додаток 1).

Учитель підраховує загальногрупову кількість позначених плюсом якостей у колонці «Б» за кожним параметром і записує в бланк, прикріплений на дошці. На погляд групи, три якості, які набрали найбільшу кількість балів, — це ядро толерантної особистості.

Потім дітям пропонується порівняти власні уявлення про толерантну особистість («+» у колонці «Б») з уявленнями групи.

Рефлексія вправи

Порівняйте уявлення про себе («+» у колонці «А») з портретом толерантної особистості, створеним групою.

- Чи виникали труднощі під час виконання завдання?
- Для чого ми виконували це завдання?

Учитель демонструє слайд «Ознаки толерантної людини» (додаток 2).

5. Вправа «Асоціативний ряд» Слайд 6

На слайді по вертикалі записано слово «толерантність», учні мають назвати слова-характеристики людини, які асоціюються зі змістом поняття «толерантність» і починаються з літери вертикального рядка. Характеристики записуються навпроти літер:

- Т — терпимість;
- О — об'єктивність;
- Л — ласкавість;
- Е — емпатійність;
- Р — рішучість;
- А — автентичність (насамперед це вираження щирості стосовно людини. Автентична людина бажає бути і є собою як у своїх безпосередніх реакціях, так і в поведженні загалом);
- Н — надійність;
- Т — творчість;
- Н — ніжність;
- І — ініціативність;
- С — спокійність;
- Ть — талановитість тощо.

6 Вправа «Мудрість життя». Слайд 7

Послухайте притчу.

Жив собі хлопчик із жахливим характером. Якось батько дав йому мішок цвяхів і звелів по одному забивати їх у паркан щоразу, коли хлопчик втрачає терпець і з кимось свариться. У перший день він забив 37 цвяхів. Згодом навчився контролювати себе, і кількість цвяхів щодня зменшувалася.

Хлопчик зрозумів, що легше опанувати свої емоції, ніж забивати цвяхи. Нарешті настав день, коли він не забив жодного цвяха. Син підійшов до батька і сказав про це. Тоді батько звелів синові витягати з паркана по одному цвяху в ті дні, коли він не втратить самоконтролю і ні з ким не посвариться.

Минав час, і згодом син зміг похвалитися батькові, що у паркані не залишилося жодного цвяха. Батько відповів: «Ти добре поводишся, але подивися, скільки дірок залишилося. Паркан уже ніколи не буде таким, як колись».

Якщо ви з кимось сваритеся й говорите щось неприємне, то залишаєте після себе такі ж рани, як ці дірки від цвяхів і рани залишаються, попри те, скільки разів ви потім перепросите. Словесні рани завдають такого ж болю, як і фізичні. Не залишайте на своєму шляху дірок!

Не забивайте цвяхів ворожнечі, нерозуміння, жорстокості в душі людей!

Будьмо толерантними!

Учитель. Ви можете переконатися, що толерантність проявляється як у вчинках, так і словах.

7 Перегляд відео.

- Які ваші враження від перегляду?
- Які висновки можна зробити?

8 Підсумки

Учитель. Наше заняття завершується, і ми прощаємося. Але чи все ви встигли сказати одне одному? Зараз у вас є шанс сказати все, що хочете. Висловити свої думки можна так, щоб почули всі або лише той, кому ці слова адресовані. Подякуймо оплесками собі та своїм однокласникам за те, що вони були тут разом із нами і продемонстрували свою толерантність у спілкуванні між собою.

ДОДАТОК 1

Тест «Риси толерантної особистості»

Інструкція. Спочатку в стовпчик «А» поставте «+» навпроти тих трьох рис, які, на вашу думку, у вас виражені найбільше.

«0» — навпроти тих трьох рис, які у вас виражені найменше.

Потім у стовпчик «Б» поставте «+» навпроти тих трьох рис, які, на вашу думку, найбільш характерні для толерантної особистості.

Риси толерантної особистості	А	Б
Успішно співпрацюю на правах партнерства		
Приймаю інших такими, якими вони є		
Не засуджую інших		
Маю почуття гумору		
Виявляю поблажливість до людських недоліків		
Довіряю людям		
Виявляю терпіння		
Умію володіти собою		
Визнаю розбіжності в поглядах		
Умію слухати		
Маю здатність до співпереживання		
Поважаю права інших		

ДОДАТОК 2

Ознаки толерантної людини

- Успішно співпрацює з іншими на засадах партнерства.
- Готова прийняти думку інших.
- Поважає гідність людини.
- Поважає права інших.
- Приймає іншого таким, яким він є.
- Здатна поставити себе на місце іншого.
- Поважає право бути інакшим.
- Визнає різноманітність.
- Визнає рівність інших.
- Терпима до чужих думок, вірувань, поведінки.